

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

AMENDAMENT
la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2024
(nr. 436 din 01 decembrie 2023)

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 se prezintă spre examinare următorul amendament la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 436/2023 și anume:

1. La art.10 alin.(2) litera c) liniuța a treia, după sintagma „Autorității Aeronautice Civile” se completează cu textul „Agenției Naționale Transport Auto, Agenției Navale, Agenției Feroviare, Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică,”.

2. La Anexa nr.3.1, compartimentul „Cancelaria de Stat”, secțiunea „Susținerea diasporei” va avea următorul cuprins:

<i>Susținerea diasporei</i>	2403	7702,0
-----------------------------	------	--------

3. La Anexa nr.3.1, compartimentul „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale”, secțiunea „Dezvoltarea transportului naval” va avea următorul cuprins:

<i>Dezvoltarea transportului naval</i>	6403	37 947, 4
--	------	-----------

4. La Anexa nr.3.1, compartimentul „Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale”, secțiunea „Dezvoltarea transportului auto” va avea următorul cuprins:

<i>Dezvoltarea transportului auto</i>	6404	65 332, 2
---------------------------------------	------	-----------

5. La Anexa nr.3.1, compartimentul „Ministerul Educației și Cercetării” se propune de a micșora alocațiile de la codul 8805 „Învățământul special” cu suma 400,0 mii lei și a majora alocațiile la codul 8806 „Învățământ liceal” cu suma de 400,0 mii lei după cum urmează:

<i>Învățământ special</i>	8805	16461,6
<i>Învățământ liceal</i>	8806	176812,9

Argumentare:

1. Modificarea propusă la art.10 alin.(2) lit.c) din proiectul de lege are drept scop asigurarea condițiilor necesare angajării și menținerii personalului calificat din cadrul organelor de supraveghere și control aflate în sfera de competență a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, și anume în domeniul: transporturilor rutiere - Agenția Națională Transport Auto; transportului naval - Agenția Navală; transportului feroviar - Agenția Feroviară și în domeniul urbanism, construcții și locuințe - Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică.

Modificarea este determinată de lipsa de specialiști și a fluctuației de cadre în cadrul autorităților administrative vizate. Principala cauză a acestui fenomen sunt salariile neattractive, aspect care nu permite menținerea personalului calificat existent și angajarea personalului nou calificat, ceea ce va crea premisele imposibilității asigurării continuității, durabilității exercitării pe deplin a atribuțiilor ce le revin, fapt care pe termen lung poate contribui la reducerea gradului de siguranță și impunerea unor restricții pe plan internațional.

În context, majorarea valorii de referință pentru personalul Agenției Naționale Transport Auto, Agenției Navale, Agenției Feroviare și Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică va permite acestor autorități să dispună de cadre calificate pentru a putea fi onorate angajamentele prevăzute în acordurile multilaterale, organizațiile internaționale la care Republica Moldova este parte, inclusiv în contextul acordării Republicii Moldova de către Comisia Europeană a statutului de țară-candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și, respectiv îndeplinirea atribuțiilor pe domeniile de competență, datorită sistemului de salarizare motivant.

Remarcăm că, în contextul modificării propuse, ca urmare a majorării valorii de referință pentru Agenția Navală, Agenția Feroviară și Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică suplimentar sunt estimate surse financiare în mărime de circa 5 320,0 mii lei. Aceste cheltuieli estimative pentru majorarea valorii de referință nu include și Agenția Națională Transport Auto, în contextul în care aproximativ 90% din personalul acestei autorități beneficiază de „diferență de salariu” în conformitate cu art.27 alin.(3) din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, însă valoarea de referință va fi aplicabilă la stabilirea salariului persoanelor nou angajate la Agenție, aspect care va stimula procesul de recrutare a personalului. Acest efort financiar va contribui la fortificarea capacităților instituționale și funcționale ale autorităților administrative vizate întru realizarea eficientă a funcțiilor de supraveghere și control în domeniile de activitate atribuite.

2. Propunerea de la anexa nr.3.1 compartimentul „Cancelariei de Stat” secțiunea „Susținerea diasporei” vizează alocarea a 2,2 milioane lei pentru activități de susținere a diasporei. Alocarea suplimentară a mijloacelor bănești va contribui la fortificarea mecanismului de cooperare cu diaspora prin convingerea cetățenilor aflați peste hotare să revină acasă.

3. Pentru asigurarea securității navigației pe sectorul acvatic de uz comun aferent danei Î.S. „Portul Fluvial Giurgiulești” este necesar de menținut adâncimile de 4,2-5,0 m. Pe râurile Prut și Nistru este necesar de asigurat adâncimile de 2,5-3 m.

Conform art.5 alin.(1) din Legea nr.176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova, căile navigabile fac parte din domeniul public al statului și pot fi utilizate de către orice persoană fizică sau juridică în scop de navigație.

În temeiul art.VI alin.(2) lit.a) din Legea nr.259/2023 pentru modificarea unor acte normative, Guvernul va întreprinde măsurile periodice corespunzătoare, anuale și după necesitate, pentru aducerea parametrilor șenalelor navigabile ale fluviului Nistru și râului Prut în concordanță cu cerințele Acordului European privind principalele căi navale interne de importanță internațională, încheiat la Geneva la 19 ianuarie 1996, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.1431/1997.

Menționăm că, pe parcursul ultimului deceniu solicitările privind utilizarea transportului naval depășesc oferta pieței autohtone de servicii privind transportul și transbordarea mărfurilor.

Ultimele modificări legislative privind instituirea cheiurilor temporare generează multiple solicitări din partea mediului de afaceri privind relansarea navigației interne și remorcarea barjelor marfare pe r. Prut.

În urma celor menționate, este necesar de efectuat lucrări de curățare a căilor navigabile. Astfel, au fost identificate două soluții privind menținerea șenalului, prin contractarea serviciilor de dragare, care sunt mult mai costisitoare decât a doua opțiune realizată prin procurarea unei unități de dragare, a *remorcherelor* și echipamentelor specializate de evacuare a deșeurilor.

În scopul asigurării siguranței navigației pe căile navigabile, solicităm planificarea în bugetul de stat pentru anul 2024, la compartimentul „Dezvoltarea transportului naval”, a unei sume de 20 000,0 mii lei pentru procurarea unităților plutitoare în scopul organizării activității de remorcare pe căile navale interne și în acvatoriul de uz comun al complexului portuar Giurgiulești și a unei sume de 2 071,3 mii lei (echivalentul a 110,0 mii dolari S.U.A) pentru Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru achitarea serviciilor de consultanță a Studiului de fezabilitate cu privire la extinderea infrastructurii portuare a Î.S. „Portului Fluvial Ungheni”.

În context, relevăm că, Guvernul Republicii Moldova intenționează încheierea cu Corporația Financiară Internațională a unui Acord de prestări servicii de consultanță privind elaborarea Studiului de fezabilitate cu privire la extinderea infrastructurii portuare a Î.S. „Portului Fluvial Ungheni”. În urma consultărilor cu Corporația Financiară Internațională, serviciile acestora vor costa circa 110,0 mii dolari S.U.A.

4. Una din prioritățile majore a domeniului dezvoltării transportului auto, pe parcursul a mai multor ani a fost și rămâne - **Crearea unui sistem de transport rutier eficient și sigur, conform standardelor europene de calitate și siguranță.** În acest scop, prin Hotărârea Guvernului nr.126/2020 a fost aprobat Conceptul tehnic privind Sistemul de management integrat, iar prin Hotărârea Guvernului nr.127/2020

a fost aprobat Regulamentul privind modul de ținere a registrelor de stat formate de Sistemul informațional „e-Autorizație transport”. Implementarea Sistemului de management integrat (SMI) administrat de către Agenția Națională Transport Auto va permite digitalizarea proceselor – „e-Autorizație transport”, „Registrul rutelor”, „e-Bilet”, „Monitorizare GPS”, „Autotest”, a infrastructurii de date geospațiale a ANTA „GIS GeoANTA”, de analiză și generare rapoarte, precum și tranziția de la controale în teren la supraveghere continuă prin mijloace digitale etc.

Potrivit prevederilor art.63 alin. (1) din Codul transporturilor rutiere, aprobat prin Legea nr.150/2014, transportul rutier contra cost de persoane se poate realiza prin servicii regulate, regulate speciale și ocazionale numai cu autobuze/autocare, clasificate pe categorii de confort, și prin servicii în regim de taxi – numai cu autoturisme. Vehiculele rutiere respective vor fi echipate cu sisteme de poziționare globală conectate la sistemul de management integrat administrat de către Agenție. În acest sens, pe parcursul anului 2022, au fost elaborate caietele de sarcini și proiectele de regulamente pentru Subsistemele Informaționale e-Bilet și e-GPS, însă urmează dezvoltarea și implementarea acestor sisteme.

De menționat că, propunerile de Buget pentru anul 2023 au constituit 16 milioane lei, însă fondurile alocate segmentului TIC au constituit 330 mii lei, ceea ce a blocat mai multe activități de dezvoltare și digitalizare. Și totuși, cu suportul programului MISRA al USAID, au fost atinse mai multe obiective stabilite în Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, fapt ce a permis anunțarea unei cifre impresionante de 91% digitalizare a serviciilor publice prestate de Agenție. Prin modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2023, Agenția Națională Transport Auto a obținut posibilitatea de a continua unele procese. Astfel, până la finele anului 2023, Agenția intenționează să finalizeze integrarea modulului MDelivery în SI e-Autorizație transport, să finalizeze etapa II de dezvoltare a SI GIS GeoANTA, să elaboreze design-ul nou pentru Certificatele de competență profesională a șoferilor în trafic național și internațional, astfel pregătindu-se pentru confecționarea lor nemijlocit de către Agenție.

Pentru a asigura o continuitate a proceselor de digitalizare inițiate și a finaliza lucrările de implementare a modulelor componente al SMI, în tabelul de mai jos sunt prezentate date cu privire la Bugetul estimativ pe acțiuni de mentenanță, digitalizare și implementare a componentelor Sistemului de management integrat:

<i>Denumirea acțiunii</i>	<i>Costul acțiunii anul 2024, lei</i>
1. Inițierea misiunii de audit a sistemelor IT pe infrastructură, procese operaționale, continuitate. (Identificarea deficiențelor ale sistemelor informaționale și proceselor de business TIC din ANTA; Realizarea analizei a licențelor existente în entitate și crearea strategiei de legalizare)	200 mii
2. Implementarea și dezvoltarea SMI "Sistemului de Management Integrat". Conform Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier aprobat prin HG nr.126/2020 și strategiei de e Transformare digitală. Pașii principali: 1. Proiectarea, Dezvoltarea și Implementarea Sistemelor și Subsistemelor Informaționale componente ale SMI.	10,7 milioane

<p><u>Pe parcursul anului 2022, au fost executate următoarele obiective:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lansarea pe mediul de producție a SIA e-Autorizație Transport 2. Crearea și ajustarea caietelor de sarcini pentru sisteme și subsisteme informaționale: <ol style="list-style-type: none"> a. Subsistemul informațional (SSI) “eBilet” (Subsistem destinat automatizării proceselor de comercializare a biletelor pentru transportul de pasageri). b. Subsistemul informațional (SSI) “eGPS” (Colectarea în timp real a datelor furnizate de dispozitivele GPS monitorizate de către ANTA; implementarea hărților de monitorizare a deplasării autovehiculelor monitorizate prin intermediul dispozitivelor GPS și amplasamentului autovehiculelor monitorizate sau a traiectoriilor de deplasare a autovehiculelor pentru intervale de timp definite; extragerea rapoartelor privind abaterile itinerarelor autovehiculelor de la rutele autorizate). c. Subsistemul informațional (SSI) “AutoTest”. d. Subsistemul informațional (SSI) “Registrul Rutelor” (Interacțiunea în regim on-line între Autoritățile Publice Locale, Autoritățile Publice Centrale, operatorii de transport și ANTA în scopul înregistrării, modificării sau excluderii rutelor; Subsistemul informațional (SSI) “GeoANTA”. e. Subsistemul informațional (SSI) “Platforma de analiză și generare rapoarte” (o platformă software exploatată în comun de toate aplicațiile informatice ANTA pentru generarea documentelor și rapoartelor specifice în baza cărora să fie implementate mecanisme destinate desfășurării activităților de analiză complexă a informației (analiza de risc, analiza tactică, operațională, strategică)) 3. Implementarea și dezvoltarea infrastructurii de date geospațiale GeoANTA (Etapa 1). Etapa include digitizarea și dezvoltarea stațiilor de așteptare pe întreg teritoriul RM. Marcarea și amplasarea conform realității a: stațiilor de așteptare cu informația descriptivă a acestora (localitatea, raion, traseu, rute deservite, etc); gărilor auto; locațiilor de parcare de-a lungul traseelor naționale; locațiilor de amplasare a cântarelor; Au fost create straturi tematice care vor fi folosite ca bază pentru dezvoltarea sistemelor ANTA și a serviciilor aferente cu implicarea acestor date. <p><u>Continuitatea proceselor 2023-2024</u></p> <p>Pe parcursul anului 2023, este în dezvoltare și va fi lansat obiectivul de implementarea și dezvoltarea infrastructurii de date geospațiale GeoANTA Etapa 2 care va include digitizarea și dezvoltarea rutelor de pasageri pe întreg teritoriul RM; Stratul tematic va conține informații despre fiecare rută de pasageri cu informații privind: Traseul rutei; Stațiile deservite; Localitățile deservite; Distanța rutei.</p> <p>Formatul de date creat va fi compatibil cu SSI e-GPS, e-Bilet, Registrul Rutelor și e-Autorizație transport va permite dezvoltarea rapidă și transparentă a serviciilor online de eliberare a autorizațiilor și sau navigare prin țară folosind transportul public național, raional.</p> <p>Pentru a asigura continuitatea proceselor de digitalizare lansate și executate în 2022 și 2023, este necesară executarea următoarelor acțiuni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectarea, dezvoltarea și implementarea componentelor SMI: <ol style="list-style-type: none"> a. eBilet, eGPS, Registrul Rutelor, Platforma de analiză și generare rapoarte; b. GIS GeoANTA. <p>Etapa 3: Include integrarea serviciilor de navigare în baza gabaritelor vehiculelor. Este planificată dezvoltarea integrării a serviciilor ASD privind eliberarea autorizațiilor și a traseelor de navigare în baza gabaritelor introduse în concordanță cu acțiunea ANTA de digitalizare a procesului de obținere și eliberare a Autorizațiilor Speciale de Transport.</p> <p>Etapa 4: Licențierea sistemului</p>	
<p>4. Servicii de mentenanță post-implementare SIA e-Autorizație transport</p> <p>În conformitate cu prevederile Ordinului nr. 78 OMDI din 2006, ciclul de viață software prevede etapa discretă privind mentenanța sistemului lansat de către posesor (Autoritate) în exploatare industrială. Așadar, mentenanța este un serviciu vital pentru continuitatea proiectului în contextul executării prevederilor Hotărârii Guvernului nr.127/2020 (Regulamentul privind modul de ținere a registrelor de stat formate de Sistemul informațional „e-Autorizație transport). Din cauza capacităților limitate a subdiviziunii TIC din cadrul Agenției, dar și din cauza constrângerilor tehnologice specifice platformei pe care este dezvoltat sistemul - aceste servicii urmează să fie externalizate.</p>	<p>1,2 milioane</p>

<p>Servicii de mentenanță necesare:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. preventivă (modificarea produsului software după livrare, în scopul detectării și corectării erorilor ascunse în el, pentru a preveni manifestarea evidentă a acestor erori la exploatarea produsului dat); b. corectivă (modificarea reactivă a produsului software, îndeplinită după livrarea lui, pentru corectarea problemelor detectate (necorespunderilor, erorilor); c. adaptivă (modificarea produsului software, care asigură capacitatea sa de funcționare în condiții modificate sau ajustărilor la cadrul legislativ). 	
<p>5. Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional „Autotest” (HG 126/2020, HG 414/2018)</p>	700 mii
<p>6. Optimizarea procesului de eliberare a certificatelor de competență profesională (CCP):</p> <ul style="list-style-type: none"> • În scopul optimizării procesului de eliberare a CCP, ANTA a procurat în anul 2022, echipament specializat pentru confecționarea certificatelor de competență profesională și a legitimațiilor de serviciu. Imprimantă de carduri plastic față-verso cu capabilități de laminare și aplicare a hologramei cu 3 nivele de protecție. Iar în 2023 este în derulare ajustarea designului certificatelor pentru a corespunde celor mai bune practici europene. <p><u>Obiectivele propuse pentru 2024:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Confecționarea certificatelor de competență <i>naționale, internaționale</i> și certificatului ADR (mărfuri periculoase) de către angajații ANTA; • Până în prezent, durata procesului de eliberare cu implicarea ASP constituie 10 zile. Confecționarea certificatelor la sediul Agenției, urmărește diminuarea timpului de eliberare a actelor sus menționate, până la 3 zile • Diminuarea costurilor de producție cu până la 12 lei pentru fiecare certificat. Raportat la numărul de certificate eliberate anual, economiile bugetului de stat sunt considerabile. 	100 mii
<p>7. Cheltuieli TIC de bază <i>Acces la MoldLex, Servicii Internet și Telecomunicații, Mentenanța SI e-Cancelarie, servicii contractate de la IP STISC, altele</i></p>	400 mii
Total	13,3 milioane

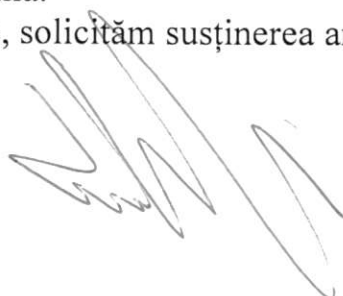
În contextul enunțat, se propune planificarea în bugetul de stat pentru anul 2024, la compartimentul „Dezvoltarea transportului auto”, a unei majorări cu 13,3 mln. lei.

5. Modificarea de la Anexa nr.3.1, compartimentul „Ministerul Educației și Cercetării” vizează micșorarea alocațiilor de la codul 8805 „Învățământul special” cu suma 400,0 mii lei și a majora alocațiile la codul 8806 „Învățământ liceal” cu suma de 400,0 mii lei pentru achitarea burselor de merit a elevilor de etnie romă din instituțiile de învățământ liceal.

Propunerea este ca urmare a majorării nivelului scăzut de înrolare în sistemul de învățământ a copiilor de etnie romă, dar și situația financiară precară care sunt factorii principali și care influențează asupra utilizării serviciilor de educație.

Pe parcursul ultimilor ani, în rezultatul colaborării autorităților publice locale, administrațiilor instituțiilor de învățământ și a reprezentanților comunităților de romi, se întreprind măsuri pentru a asigura școlarizarea în sistemul de învățământ obligatoriu a copiilor de etnie romă.

În contextul celor expuse, solicităm susținerea amendamentului dat.

Radu MARIAN,
Deputat în Parlament